

2- Seguidament, es demana a l'alumnat que pensi en conseqüències que la crisi ha tingut per a la ciutadania, i que n'escriguin entre 3 i 5 un cop les tinguin pensades. Si els costa trobar exemples, proposem només algunes de les conseqüències més evidents, per tal d'ajudar-los a arrancar (15 minuts):

- Desnonaments i pèrdua de la llar per part de les famílies.
- Situacions d'atur de llarga durada.
- Augment del nombre d'infants en situació o risc de pobresa. Cada cop més infants que només tenen un àpat al dia.
- Precarització i augment més elevat de la taxa d'atur entre les dones i els joves
- Pèrdua dels estalvis arrel del cas de les preferents. Sobretot per part de la població d'edat avançada.
- Pobresa energètica

3- A partir dels talls seleccionats es separa als nois i noies en grups de 4-6 membres i se'ls proposa que elaborin peces teatrals breus (no més de 10 minuts), dramatitzant les situacions socials conseqüència de la crisi en les que han pensat. L'objectiu principal no és l'originalitat de les peces, sinó la dramatització dels conflictes existents de manera que els alumnes, a l'hora d'elaborar els diàlegs, hagin de relacionar les problemàtiques amb els efectes i les reaccions de les persones que s'hi veuen involucrades. Els elements claus de l'activitat són l'acte d'empatia i compassió, juntament amb el raonament crític necessari per a extrapolar aquestes actes en un diàleg teatral (45 minuts).

4- Finalment es representaran les peces teatrals elaborades. Si hi ha temps, al final de l'última representació, seria interessant obrir un espai de reflexió final, per tal que els i les alumnes puguin expressar el que han sentit a partir del visionat del documental i de les peces teatrals dels seus companys. En aquesta etapa és important incorporar reflexions entorn del paper que l'estat i les institucions de regulació financera deuen o haurien d'exercir sobre les entitats que presten un servei d'intermediació de recursos a la ciutadania. Buscar la comprensió crítica del sistema financer com un mecanisme creat de manera col·lectiva per a benefici comú de la ciutadania (40-60 minuts).

ITINERARI 2

En aquest cas, recomanem realitzar l'activitat només en una sessió de dues hores. Es pot jugar amb el temps de la introducció inicial i del debat posterior, per tal d'ajustar els tempos. A més, segueix sent possible aprofitar els talls proposats anteriorment per a mostrar una versió reduïda de l'obra de teatre, de manera que sigui més abastable en el temps d'una sessió.

1- En primer lloc, caldrà introduir breument el concepte de "Caixa d'estalvis". Durant el primer quart d'hora de l'obra que el grup veurà en aquesta activitat els actors expliquen la funció social de les caixes d'estalvis, però trobem que cal refermar aquest apartat ja que és un dels elements paradoxals més importants de tot el desgavell de "Caja Madrid", i de la crisi econòmica en el context espanyol de forma general.

El contrast amb l'actuació real de Caja Madrid és més evident si es ressalta la suposada funció social que com a caixa d'estalvis tenia com a raó fundacional. A més, servirà per a posar en context la intervenció en l'assemblea de partits polítics, sindicats i patronal (cosa que no passa en el cas dels bancs).

A més, recomanem vincular aquesta explicació al fet que, actualment, de les 47 caixes d'estalvis existents a Espanya el 2005 només en sobreviuen dues (Caixa Ontinyent i Caixa Pollença), i que per tant la funció social d'aquestes entitats financeres que feia de contrapunt a l'activitat essencialment lucrativa de la banca privada ha quedat fàcticament desmantellada.

Per tant, aquesta forma alternativa de dur a terme una activitat financera amb un enfocament social específic ha desaparegut gairebé de forma definitiva (10 minuts aproximadament).

OFERIM UN SEQUIT D'ADRECES WEB A ON ES POT TROBAR INFORMACIÓ SOBRE AQUESTA PETITA EXPLICACIÓ SOBRE LES CAIXES D'ESTALVIS:

- **¿Cuáles son las diferencias entre bancos y cajas de ahorro?**
<https://www.coinc.es/blog/noticia/diferencia-banco-caja-de-ahorro>
- **Definiciones de caja de ahorro**
<https://definicion.de/caja-de-ahorro>
<http://www.expansion.com/diccionario-economico/caja-de-ahorros.html>
- **Cajas de ahorro España, ¿mejor o peor que los bancos?**
<https://www.helpmycash.com/banco/cajas-de-ahorro-espana>

I per a un aprofundiment en detall:

- **Historia de las cajas de ahorro en España, Luces y Sombras (PDF)**
https://buleria.unileon.es/bitstream/handle/10612/4125/071557688L_GADE_Septiembre14.pdf?sequence=1
- **La crisis de las cajas de ahorros en España: un nuevo episodio de inestabilidad financiera (PDF)**
<http://eprints.ucm.es/46251/1/T39546.pdf>

-
- 2-** Seguidament, caldrà veure amb el grup classe l'obra de teatre documental **"Hazte Bankero"**, que es troba disponible en alta resolució i de forma íntegra en aquest enllaç (90 minuts):
<https://www.youtube.com/watch?v=V5N2gO3cCeA>

-
- 3-** Finalment es realitzarà un debat en que es proposaran un seguit de preguntes que al principi seran més obertes i progressivament aniran fent-se preguntes més concretes, per tal refermar determinats conceptes clau.

Aquestes preguntes es presenten a manera de proposta per a dinamitzar el debat, però serà decisió del professorat aprofundir més en algun tema o generar algun fil de discussió concret, segons l'interès del grup o els objectius a desenvolupar a nivell curricular (20 minuts):

- **Què és el que us ha sorprès més de l'obra?** Respongueu tenint en compte els conceptes treballats en

les classes anteriors sobre finances ètiques (si és el cas).

- **Quines creieu que són les conseqüències socials d'aquest tipus d'activitats fraudulentament?**
- **Quina part de responsabilitat creus que tenen la classe política en tot això?**
- **Podríeu enumerar tres contradiccions ètiques entre la suposada funció social de "Caja Madrid" i la seva activitat real?**
- **Penseu que aquests casos només es donen en el context espanyol?**

En relació a aquesta pregunta, i pensant en un enfocament global de la mala praxis financera, proposem un seguit de notícies que podrien comentar-se en cas de voler ressaltar aquesta característica concreta de la crisi:

- **Notícia sobre la corrupció a Alemanya durant els primers anys de la crisi**
https://blogs.elconfidencial.com/mundo/europa-europa/2008-05-29/corrupcion-la-italianizacion-de-alemania_470920/
- **Notícia sobre les acusacions de corrupció de Christine Lagarde**
https://www.eldiario.es/internacional/Lagarde-imputada-relacion-corrupcion-Francia_0_296770468.html
- **El BCE ha regalado a la banca española 12.000 millones de euros**
https://www.eldiario.es/alternativaseconomicas/BCE-regalado-espanola-millones-euros_6_224037608.html
- **Geofinanzas imperiales en cinco pasos**
<http://www.elsalmoncontracorriente.es/?Geofinanzas-imperiales-en-cinco>
- **Las imposiciones y el chantaje del BCE a Grecia**
<http://www.elsalmoncontracorriente.es/?Las-imposiciones-y-el-chantaj-del>
- **Notícia sobre la corrupció en el si de l'ONU**
https://elpais.com/diario/1993/08/28/opinion/746488807_850215.html
- **Notícia sobre corrupció en el si de l'ONU**
<https://es.panampost.com/sabrina-martin/2018/08/16/onu-escandalos-corrutos>

MATERIAL

Projector o televisió.

Connexió a internet.

Recomanem un PowerPoint només amb les preguntes vehiculars de debat, per tal de dirigir-lo de forma més estructurada i eficient.